

DEBRECZENI SZEMLE

IRODALMI, SZINHÁZI, ZENEI ÉS KÉPZŐMŰVÉSZETI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 12 korona.
Fél évre 6 „
Negyed évre 3 „
Vidéki előfizetők bélyegköltsége egész évre 2 K.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

SZATHMÁRY ZOLTÁN.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Piac-u. 71. szám. (Schwartz-ház) II. emelet, feljárt 1. fölépésén.

Hirdetések feladhatók a városi nyomdában Dózsa György könyvelő kezeihez is.

LINOLEUM ÁRUHÁZ. LINOLEUM ÁRUHÁZ

TELEFON 644.

PIAC-U. 58. sz. alá helyeztetett át

Haas Lipót

Linoleum, viaszosvászon s gummiárú gyári raktára.

Végh Gyula, szücsmester

Elsőrangú modern szücsárú vállalata 00000000000000000000
Kész árúban a legnagyobb választék. — Boák és karmantyuk dusan felszerelt raktára 0000

Debreczenben, Szent Anna-utca 3. szám alatt

Fehértói Béla

elsőrangú és legolcsóbb temetkezési intézete Debreczen, Csapó-u. 4

+++ Telefonszám 11—85. +++

HÖLGYEK FIGYELMÉBE!

Most nyílt meg Szent Anna-u. 3. sz. alatt **GOLDMARR** budapesti kalapgyáros debreczeni szalonja **MAROSSY GIZELLA** vezetése alatt, ahol kizárólag raktára van párizsi és bécsi eredeti modelleknek.

Modern és a legjobb

VILLAMOS

berendezések rendelje meg

FÖLDVÁRI-nál

üzleti telefon 168., gyári telefon 816. Tanuló felvétetik.

A tavaszi idő beálltával ajánlom férfi-, fiu- és leányka gyermekruháimat, mely óriási választékban van raktáron.

NEUMANN M.

cs. és kir. udvari és kamarai szállító

DEBRECZEN, Piac-u. 51. (Főpostával szemben.)

Orvosságot és vegyvizsgálatot PONTOSAN KÉSZIT VVVVVV

Dr. SZELÉNYI, Piac-utca 30. KOSSUTH-PATIKA. VVVVVV

LISZT NANDIN, partnereivel FRÁTER SÁNDOR és ISTVÁNNAL, mint a rokokó előtáncosai, a Szent Erzsébet nőegylet műkedvelő előadásán.

Gazdák Sütődéje Részvénytársaság.

Böszörményi-ut 15. szám. Telefon szám 924.

Kenyér, kifli, szemle s egyéb süteményei a legolcsóbbak, legkifogástalanabbak és legtáplálóbbak. ::

Pontos és gyors szállítás házakhoz is. ==

KEZTYÜK, KÖTSZEREK,
BETEGÁPOLÁSI CIKKEK LEG-
NAGYOBB VÁLASZTÉKBAN:

Schön Sándor

kesztyű, kötszer- és orvosi
műszertárában

Piacz-utoza 26. sz. előtti barakból áthelyezett Piac-
és Csapó-utoza sarkán lévő volt Kálnal-féle üzlet-
helyiségbe a BIKÁ-SZÁLLODÁVAL szemben. ****

MATTONI-FÉLE

GISSHÜBLER

TERMÉSZETES ÉGVÉNYES
SAVANYUVIZ.

NŐI FÉRFI ÉS GYERMEKCIPIŐK, KALAP
ÉS URI DIVAT UJDONSÁGOK nagy választékban

GLÜCK EDE

oipő és uri divat ujonnan berendezett nagy áruházában
Debreczen, Piac-u. 22. Kossuth-u. sarkán.
OLCSÓ SZABOTT ÁRAK. TELEFON 602.

Gyógyárúk, vegyszerek, gummiárúk, kötszerek, gazdasági és állatgyógyászati cikkek nagy raktára a

Központi Drogéria

DEBRECZEN,

Piac-utca, Városház-épület.

Angol és francia illatszer
»» különlegességek. ««

MIHALOVITS JENŐ

GYÓGYSZERTÁRA ÉS GYÓGYSZERÉSZETI MŰ-
LABORATORIUMA A „KIGYÓHOZ”.

A bel- és külföldi gyógyszerkülönlegességek,
— hasonszervi gyógyszerek, kötszerek, szépitőszerek — legnagyobb raktára Debreczen és vi-
::: dékére. :::

DEBRECZEN, PIAC-UTCA 31. SZ.

VÁROSHÁZZAL SZEMBEN.

ALFÖLDI TAKARÉKPÉNZTÁR DEBRECZENBEN.

Piac-utca 16. szám, saját palota.

Alaptőke 2.400.000 K. Tartalékok: 1.400.000 K. Betét-
állomány nyolcmillió korona.

Érdekközösségben a Pesti magyar kereskedelmi bankkal.

Üzletágai: Takarékbetétek, csekszámlák. Váltóleszámitolás, törlesztés és jelzálogkölcsönök. Értékpapírok vétele és eladása, tőzsdei megbízások, hitel-
levelek bel- és külföldre. Előleg értékpapírokra és árukra. Saját áruktár,
Safe-deposit (magánletét pénztár).

Affiliált intézetei: Kabai takarékpénztár r.-t., Nádudvari takarékpénztár
r.-t., Hajdunánási gazdasági bank r.-t., Fióktelep Vámospercs.

TÖRLEY

TALISMAN - CASINO - RÉSERVÉ

A LEGELEGÁNSABB

zacco és zsakett öltönyök, felöltők, doublé átmeneti kabátok, szalon, smoking és frakkülönlegességek, ugyszintén sikkes egyenruhák készülnek

PRELOVSZRY ANDRÁS

polgári és katonai egyenruha uri szabónál oooo
DEBRECZEN, KOSSUTH-UTCZA 4. SZÁM.

Donogán és Somossy

Debreczen, Kistemplom-bazár.

Menyasszonyi kelengye. Kész fehérnemű. Női divat és szőnyeg áruház.

Szabott árak. — Előzékeny kiszolgálás.

Uj ruhaüzlet!

Szolíd, szabott árak!

Tavaszi idényre

legelegánsabb, divatos

férfi-, fiu- és gyermeköltönyök,

átmeneti kabátok, tavaszi felöltő
különlegességek legolcsóbban

BALÁZS JENŐ

férfi-, fiu és gyermekruha áruházában szerezhető be
DEBRECZEN, PIAC-UTCA 61-İK SZÁM,
Közgazdasági Bank mellett. Megyei telefon 6—28. sz.

Mérték után megrendelt ruhák kiváló gonddal rövid idő alatt elkészítettek. — Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan elintéztettek. ooooooooo

Szellemi önállóság.

Az ember szellemi életében, tehát a fogalmak világában is nagyon sok hibás körkeringés van, mint örvény a tengerben, melybe ha belemerülünk, vagy elnyel, vagy csak mások segélyével tudunk onnan kimenekülni, azért mindenekelőtt az elme és értelemvilágítására és szellemi önállóságára van szükségünk, mert csak kevés embernek adatott meg, hogy magát az alapösztönök járszalagából kibont-hassa s aztán biztossággal tudjon járni a józan eszélyesség útján.

Az ember természetében fekszik, hogyha csak pusztá sejtelve keletkezett is valamiről, már arról kezd magának fogalmakat alkotni s kutatni, hogy megismerhesse, mi az a homályos sejtelemszerű ismeretlen valami.

Innen van az, hogy egyes emberek különbözőleg fejthetik ki eszméik tisztaságát, szellemi érzékiségüket, aszerint, amint a környezet, melyben élnek: műveltebb ismeretekben gazdag, vagy szegény. Aki műveletlen, tudatlan, tehát szűk, vagy nagyon korlátolt látkörű környezetben nevelkedik és él, az a rövidlátás és fejletlenség átkát hordozza és terjeszti egész életén át, vagy pedig a félműveltség homályában botorkál, míg ellenben az, ki művelt és ismeretben gazdag, széles látkörű emberek közt nevelkedik fel és él, világosan, valóhíven látja mindazt, mint minden egyes embernek látnia és tudnia kell, hogy bátran, szédelés nélkül tudjon járni, haladni az élet ösvényén. De ugyanezt tapasztaljuk az egyes népesaládoknál és embereknél is, mert azok is a különböző éghajlati és földrajzi helyzetben különbözőképp haladnak a tökélyesedés felé, vagy megmaradnak fejletlenségük s rövidlátásuk nyűgében, aszerint, amint klimatikus és geográfiai helyzetük többé, vagy kevésbé alkalmas az emberi és nemzeti kulturális kifejlődésre.

Ha saját „én“-ünk sajátosságait, képességeit, valamint embertársaink lelkületét, gondolkodás módját valóhíven felfogtuk, áttekintettük, ha a *morál* becséről tiszta fogalmat szereztünk, akkor eljuthatunk a *szellemi tisztánlátáshoz*. Hogy azonban erre képesekké lehessünk: az *önismeret*, *emberismeret* elemeink kell kezdenünk tanulmányainkat; mert talán semmi sem igényli annyira a szilárd, biztos alapot, mint éppen az *önismeret* és *emberismeret*, mert csakis ez a biztos alapkö adja meg a biztos értelmet s az ezen alapuló helyes bírálatot.

Az emberismeretre általában mindenütt igen nagy szükség van, de sehol sem annyira nélkülözhetetlen, mint a nevelés-oktatásnál, a gyermek-, serdülő- és ifjkorban, mert csak, ha alapjában ismerjük a kis embert, akkor fejthetjük ki minden szunnyadozó tehetségét, értelmét, szellemi tisztánlátását oly mértékben, hogy lassanként képes lesz önmagát megismerni s fejleszthetjük jellemét oly szilárdra, hogy akarja is önmagát valóhíven megismerni.

Míg az ember saját „én“-jéről, mint más emberrel csak külsőleg különálló egyénről bír fogalommal — ilyen a tudatlan nagy tömeg és a gyermekek fogalma — addig nem képes helyes, tüzetes önismeret és emberismeretre szert tenni.

Az emberismeret, önismeret s e kettő együtt, világismeretet már a *priori* feltételez. Az elme és észjárás olyan fejlettsége, mely az ember szellemi egyéniségének önállóságát, illetőleg ezen önállóság *valóhí* fogalmát és tudását megszerezte, képes egyedül az

emberismeret elsajátítására. Ezen ismeret megszerzésére szolgál általában a tudomány és szüksége van rá mindenkinek, de kiválóan azoknak, kik neveléssel és tanítással foglalkoznak és talán nincs is egyéb emberi foglalkozás, mely több alkalmat nyújtana erre, de csak akkor, ha nevelő-oktató eljárásuk, továbbá pszichikai tanulmányaik közben azokra figyelmüket leginkább ezen szempontból irányozzák.

A néptanító és általában minden neveléssel foglalkozó egyén, leginkább az önismeret és emberismeret szép és szükséges tudományának kultiválása mellett teheti magát érdemessé az emberiség hálájára, mert ha nevelői eljárásában kiválóan arra törekszik, hogy a kezére bízott ifju nemzedék, önismeret és emberismerettel birjon, akkor oly társadalom fog kialakulni, melynek tagjai egymást kellően méltányolni tudják s ha ez bekövetkezik, akkor már a tiszta értelem és lélek benső nyugalomával meg is értjük egymást, amire pedig legnagyobb szüksége van az emberi társadalomnak, mert csak ily uton képes az, az ember tehetségeit kifejteni s az emberiség közszellemét is a tökély lehető legmagasabb állapotára eljuttatni, mely nélkül nincs valódi megnyugvás és boldogság, amely pedig az egész emberiség rendeltetése és végcélja. Átká az az embereknek, hogy vajmi ritkán tudják és még ritkábban akarják egymást megérteni!

KRÓNIKA.

Szántó Győző,

a Ferenc József-rend lovagja.

Nem emlékszünk arra, hogy királyi kitüntetés olyan általános meglepedést, megnyugvást és őszinte örömet keltett volna, mint a Szántó Győző kitüntetése. Nem politikai szolgálatokért, mondjuk, korteskedésért fordult a királyi kegy Szántó Győző felé, hanem a közgazdaság terén kifejtett, Debreczenben teljes mértékében nem is értékelhető közgazdasági tevékenységeért részesült legfelsőbb elismerésben.

Szántó Győző szociálpolitikai agilitása túlnötte szülővárosa határait, a *munkáskertek* szervezésével az ország közgazdasági krónikájába véste be az ő nevét ragyogó betűkkel az idők örök krónikása. Eme szociális intézmény messze jövőre kiható fényes eredményei kizárólag az ő nevéhez fűződnek s az ország összes közgazdasági tényezői elismeréssel emlegették az utóbbi években Szántó Győző nevét.

Egyébként is ott élt Szántó a közgazdasági élet nagy kiterjedésű harcmezéjén. Szándékosan használtuk ezt a kifejezést, mert ennek a szegény országnak egész közgazdasági élete nem egyéb a véres verejtéket hullajtó harcok hosszú sorozata. És nincs ennek a mezőnek olyan szöglete, melyet be ne járt volna, alig van olyan kopár talaja, melyen az ő nagy tudása barázdákat ne szántott volna, a becsületes, komoly, nemzeties munka gyümölcsöző virágainak magvait hintve el, egész nagy embereket, kivételes talentumokat jellemző szívós energiával.

A nagyon szerény Szántó Győzőt jellemzi, hogy sehol, még szűkebb családi köreiből sem találunk utána fényképet s hogy kerülő utokon kellett hozzájutnunk életrajzi adataihoz. Nem hivságos világi örömeiben, nagy munkájának eredményeiben,

kötelességének teljesítésében látta ő világ életében mindenkor az emberi élet boldogságait.

*

Működése itt Debreczenben 1878-ra vezethető vissza. Közel negyedfél évtizeden keresztül dolgozik inkább csak a szakkörök által ismerve. Gyártelepét a legszerényebb kezdettől emelte ma már az egész országban s messze külföldön hatalmas vállalatá. A Stern József és testvére kefégyár ma már a legjobb hirnek örvendő világcég s fél millió alaptőkével óriási telepen dolgozik, 500 magyar munkásnak adva fehér puha kenyeret. Mert Stern József testvérel együtt Szántó Győző mint családfők szerepelnek munkásaik élén, akik apróbb ügyes-bajos dolgaikban is bizalommal fordulhatnak a gyártulajdonosokhoz tanácsért. És pedig mint mindenkor tapasztalhatták, önzetlen és jó tanácsért.

Kedvenc tartózkodási helyén, honnan csak ebéd-időre jön be a városba, gyártelepén kezdte meg szociális tevékenységét, könyvtárt, játszóteret, munkásbédlőt, fürdőt s a munkások gyermekei részére napközi otthont stb. rendezvén be. Az egész munkás-világ, mint egy nagy család, úgy él a kefégyárban, nem feledkezve meg az okos, műveltető, szellemi szórakozásokról sem. A gyár multságai, műkedvelő előadásai nagyon népszerűek.

A gyár egészen angol mintára van berendezve. Teljesen modern hatalmas konstrukcióju gépek soraköznak egymás mellé, a közbiztonsági tekinteteknek példátnyújtó gondosságával. Szántó Győző fia Szántó László gépészmérnök a parancsnok és legfőbb ur a gépkolosszusok felett.

A gyár csillagjegyü produktumai nemcsak az országban, szomszédos államokban, de a messze keleten is hirdetik a magyar ipar dicsőségét. A *Stern kefégyár* árúi Aznában, az angol gyarmatokon is épen olyan keresett cikkek, mint nálunk Debreczenben.

Épen ilyen világot bejárt alkotások a Szántó Győző szociálpolitikai intézményei: a munkáskertek és munkásházak. Az európai látóköri tudósnak, a mélyen gondolkodó és semmi akadálytól vissza nem rettenő szociálpolitikuskának, az embertársai jóvoltáért küzdő nemes szívnek s erős akaratu léleknek ezek az alkotások messze századokon maradandóvá tették nevét.

Mindez intenzivebb szociálpolitikai tevékenység akkor sarjadt ki Szántó Győző gazdag lelkéből, amikor ezelőtt 10 évvel a Magyar Gyáriparosok Orsz. Szövetsége debreczeni elnöke lett. Elméleti roppant ösmerteit, melyet nyelvösmereti s külföldön, kivált Német és Angolországban tett tanulmányai is gyarapítottak, ekkor kezdte az életbe gyakorlatilag átvinni. Lucidus, eredeti tervei és ötletei kezdettől fogva ráirányították a Szövetség figyelmét, mely legkiválóbb tagjai egyikét tiszteli benne. Számos javaslata, felirata, memorandum került a Szövetség elé, vámpolitikai, vasuti, tarifai és kiviteli kérdésekben sokszor sikerült országos mozgalmat indítania s még többször történt, hogy bátor és példaadó kezdeményezését a szociális tevékenység terén az egész ország követte. Így, különösen a munkáskertekkel, amelyekkel külföldön ösmerekedett meg, de amelyeket sajátos eredetiséggel tősgyökeres magyar intézménnyé tudott átfőrmálni, az egész ország, különösen a városok háláját érdemelte ki. A munkáskertek, — melyek száma magában félezer, egy igazán ideális s amellettt gyakorlati célt szolgálnak: a magyar munkás örökös földvagyát kielégíteni s amellettt a munkásélelmezés nehéz kérdését megoldani azzal, hogy a munkás hihetetlen olcsón

bérelt kis területen intenziv kertgazdálkodást folytatván, nemcsak családja szükségletét tudja előteremteni, de jelentős bevételt is szerez a fölös termékek eladásából. Debreczeni kerttelepes munkások pár négyszögöl földön, melyet Szántó Győző áldozatkészsége lát el vízvezetékekkel, kerítéssel, anyaggal, 100—300 korona tiszta évi bevételhez jutnak veteményes kertjeik révén. Fel sem mérhető szociális jelentőségü volt ez a kezdeményezés, melynek sikereit ma még nem lehet tisztán látni csak abból, hogy eddig tizenegy magyar város, élén a fővárossal, Budapesttel, jött el tanulmányozni Szántó kertjeit. *Bárczy* István polgármester egyenesen Szántó Győzőre hivatkozva fejtette ki a fővárosi munkáskertek tervét. Miskolcz, Arad, Temesvár, Győr, Nagyvárad stb. mind utánaözi igyekeznek a debreczeni munkáskerteket. De elösmerésre talált Szántó Győző a földmívelésügyi miniszteriumban is, honnan évenként jelentést kérnek az eddigi eredményekről és *Serényi* Béla gróf ép e sikerek miatt vette fel programjába, hogy gyárvárosok mellett kertgazdaságokat létesít.

Mennyi kisvárosi előítélet, kicsinylés állott e nagyszerü terv utjába. De azért bizonyos, hogy Debreczen 95,000 lakosa közül 5000-nél több nem látogatta meg e munkáskerteket. Hiszen mikor Debreczen várost táviratilag üdvözölte a belga miniszterelnök pár évvel ezelött, a munkáskert vilákgkongresszus alkalmából: sokan azt se tudták, dogy létezik kertegyesület.

Ugy ez az egyesület, mint annak kiegészítője és betetőzője a létesítendő munkásházak, Szántó Győző energikus, komoly munkájának eredményei. Most a mezőgazdasági termelés lekötő erejét jobban el akarja terjeszteni a gyári munkások között, ezért „kisföldeket“, ½—3 holdat akar a munkások kezébe juttatni. Erkölcsei, gazdasági, egészségügyi szempontból kiszámíthatatlan előnnyel járnak Debreczenre mindezen alkotások.

*

Ha soha egyebet nem tett volna Szántó Győző, mint hogy gyárát európai modern színvonalu ipari intézménnyé emelte s produktumairól a külföldön mintaszerű árúkkal reprezentálta a magyar ipari termékek kiválóságát, ha Magyarországon csak a munkáskertek s házak létesítésének szentelte volna minden idejét, akkor is megérdemelte volna a legfelsőbb királyi elösmerést. De Szántó Győző, bár a nagy közönség előtt zajtalan, mégis kiváló szerepet játszott a közzgazdasági élet egyéb ágában is. Zászlóvivője volt ő minden nemes eszmének. Szerény, kedves egyéniségével proponálta valamennyi kulturális mozgalmát a nagy faluból nagy várossá fejlődő Debreczennek. A művészetek iránti szeretete közztudomásu. Mintaszerűen boldog családi életet élt feleségével a kiváló művelt lelkü Gerber Eugéniával. Mig Szántó Győző homlokát a becsületes munka fáradtsága verejtékezte, addig felesége, az előkelő szellemi életet élő, példát nyújtó urasszony a családi élet boldogságával igyekezett felejtetni vele a munkás hétköznapi sok gondjait.

Leánya Szántó Magda kivételes művészi képességeit a hangversenytermekből ismerjük s László fia is sok szép sikerekre tekinthet vissza.

*

Rengeteg tisztségét utoljára hagytuk. Ha figyeljük sokoldalú elfoglaltságát, igazán bámulatos a munkának az a rajongó szeretete, szinte óráról-órára való helyes beosztása, amelyek mellett élte le még mindig emelkedőben levő pályafutását.

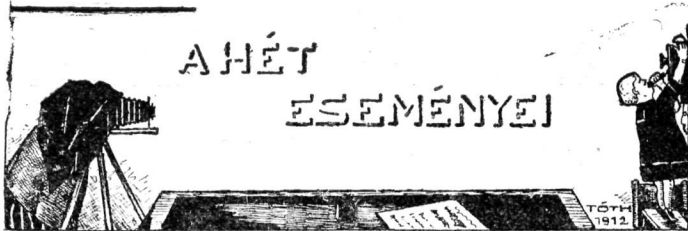
Mindenütt ott látjuk őt. A kereskedelmi és iparkamara, a városi törvényhatósági bizottság ülésein, közgyűlésein, gazdasági egyesületek, jótékony intézmények, köztisztviselők tanácskozásain. Mint az Osztrák—Magyar Bank váltóbirálója s az Alföldi Takarékpénztár egyik igazgatója Debreczen pénzügyi világában is jelentős szerepet visz.

*

A kitüntetések nem kereste, sőt mindenkor óvakodott személyét előtérbe tolni. A Magyar Gyár-iparosok Szövetsége kívánta felsőbb helyen Szántó Győző érdemeinek méltánylását. Titokban, tudta, beleegyezése nélkül. Mert amint mi ismerjük, Szántó Győző képes lett volna tiltakozni a mozgalom ellen, amelynek élén Chorin Ferenc főrendiházi tag és Hegedüs Loránt, a nagy szociálpolitikus állott.

Debreczen közönsége pedig örül az igazi érdem derék jutalmazásának. A Ferencz József-rend lovagjai közt senki jobban rá nem szolgált a királyi elismerésre, mint Szántó Győző, akinek neve már régen oda van írva városunk történetének lapjaira, a legfényesebb polgárnevek soraiba.

Sz. Z.

TAVASZI DAL.

(Aktuális stófák.)

Ó, tavasz, hogy áll vagy újra:
Felzúg ime lantom húrja
S hozsánnát búg vígan néked,
Zengve rólad jól és szépet.
Óh, mily édes, óh, mily csodás:
Virágnylás, rügyfakadás!...
Visszatérő fecske madár!
Zöldpázsitos erdő, határ!...

S míg így dallok zengő húron,
Kínoz izületi cúsom,
Szapora hó hull az égből!
Igy történik, hogy e végből
A boldogság mostanában,
Ott maradt, hol volt a télen:
Melegre fűtött szobában.

Szép a tavasz s elősmerem
Még szebb a tavaszi ének,
De a tavaszt hóval, faggyal:
A sárga f...e enné meg.

Kibic.

*

(!?) **Áprilisi jegyzetek.** Nincs a za vidéki színigazgató, aki olyan változatos műsort tudna produkálni, mint Április ő fensége. Egyik nap olyan meleg volt, hogy kabát nélkül loholtunk a dolgaink után, másik nap a szél- és hóvihar miatt a legdecemberibb időket szenvedtük el. A szegény embereket csakugyan nem szereli a Gonviselés. A háboru miatt ugyanis soha nem tapasztalt időket éltünk, most azután a nyomoruságot újabb csapásokkal gazdagította a veszekedett idő. Elfagyott, tönkrement az egész ország gyümölcstermése. A gazdag ember asztaláról azért nem fog hiányozni a gyümölcs, a középosztály meg

elész gyümölcs nélkül, csak a szegény gyümölcstermelő munkája lesz gyümölcstelen. Egy nagy társadalmi osztály, gyümölcs adás-vevés nélkül azután még kenyérhez sem fog jutni. Mindenesetre szomorú esztendő az 1913. Nem elég, hogy gyümölcsözetlenül fekszenek milliók a hadikincstárban, hanem meddők maradnak gyümölcsfáink is. A máskor fehér virágos április most nem gyümölcsvirágtól, hanem a hóeséstől fehér. Vajjon micsoda újabb csapásokat rejtget még a jövő a babonás szerencsétlenségű 1913 számára? amelynek jegyében nincsenek fokozatai a jónak, csak a rossz-nak, egészen a nagy végtelenségig.

*

(×) **A köztársasági eszme** apostolai csak nem nyugosznak. Ennél időszerütlenebb pedig alig lehetett a republikanizmus valaha, mint most. Magyarországot a saját tekintélye csak akkor védhetné, ha lenne neki — — tekintélye, most pedig igazán a világhatalmaktól kell kölcsönkérni lépten-nyomon. Az öreg király egyéni prezisztize háritott el a fejünk felől nagy veszedelmeket s Nagy Gyurka, meg dr. Király Péter erősen kezdenek hasonlítani Nikitához. Olyanformán vannak ők, mint az egyszeri civis asszony, aki kenyeret akart sütni, de se lisztje, se zsirja nem volt hozzá. Kíváncsiak vagyunk, hogy vajjon mit csinálnánk ma, mint egészen önálló állam?! Rögtön elvesznénk a nagy herce-hurcában. Így azután még örülnünk kell, hogy nem vagyunk magunkra hagyatva, örülnünk, mint azoknak az alpereseknek, akik nem adják 100 forintért, hogy semmijök sincsen. Mert a 100 forintot is elvinné a végrehajtó s mégis örökös alperesek maradnának.

*

— **Szegény Füredi József**, te még abban a művész sorsban sem részesültél, amiben többi kollégáid, akik ha nem is éltek kivételes nagy dicsőségek közt, de legalább a halálodban nagy megtiszteltetésekben részesültek. A siremléked javára nagy vehemenciával indult meg a gyűjtés, de bizony vékony eredménnyel járt ugy, hogy a hegyébe ráfert volna még egy hangverseny-est tiszta jövedelme. Hát volt is egy hangverseny ezzel a célzattal a zenede termében, de hogy volt-e a nagy hegedüs, a zenede szinfonikus zenekara megalapítójának emlékéhez méltó tiszta jövedelme, azt alig hisszük. Ott voltak... Azaz, hogy most kivételesen a meg nem jelentek névsorát érdekesebb lesz közölni. Tehát *nem voltak ott Simonffy Emil a zenede igazgatója, Ujjalussy József a zenede választmányának elnöke, Wessprémy Zoltán nyugdíjas főispán és két fia (akiket Füredi József irigylésre méltó türelemmel tanított), Márton Imre, P. Nagy Zoltán zenedejének tanári kara stb.*

*

A hangverseny igazi művészi színvonalon álló est volt. A zenede növendék zenekara Volkmann F-dur serenadját nagy sikerrel adta elő, Mandel Irén nagy művészi készségekkel énekelt, Haranghy Erzsike hegedüszólója őszinte feltűnést keltett, dr. Szilágyi Imre Beethoven szinfóniáját interpretálta nagyon szépen. Nagyon tetszett Mandel Irén és Csath Kálmán énekuettje (Rigolettóból) s Fráter Iván művészi hegedűjátéka. A jelenvoltaknak minden műsorszám nagyon tetszett, kivéve a távollévők szinte tüntető távollmaradását. Pedig egy jobb fajta ülőhely ára 3—4 korona volt csupán.

*

(---) **A vízvezeték** még mindig nem kezdi meg a vízszolgáltatást. Nem ad vizet csak ott, ahol se nem várják, se nem kérik. Az új modern csatornák ugyanis

a héten a nagy havazás és ezt követő olvadás után megint előtörték a modern épületek pincehelyiségeit. Így a Pilseni sörészarnoknak is kijutott mginet az árvízből. Szóval a debreczeni polgároknak a milliós létesítmény különböző szórakozásokat nyújt és nem mindennapi meglepetéseket, de minden napon. A vízvezető csatorna feltolja a vizet, a vízvezeték pedig marad továbbra is vezeték — viz nélkül. Ellenben míg mindezekkel a dolgokkal készen nem leszünk, akár a nyakunkat is kitörhetjük a rossz kövezeten, amelyet nem célszerű még javítani sem, mert esetleg holnap föl kell szedni holmi vezetékjavítási munkálatok miatt. Különösen nyaktörő vállalkozás a gyalogjárás a Batthyány- és Szent-Anna-utcákon. Dehát ahol a legközelebb az elhanyagolt járda, ott legközelebb a templom, ahol imádkozhatunk Szent Antalhoz, hogy őrizzen meg bennünket nyakunk kitörésétől.

(O) A Piac-utcán elbontották a barakkokat végre, öröme az esti korzón sétáló közönségnek. Az Első Takarékszövetkezet hatalmas épülete és a két városi bérház igazi nagyvárosi képet nyújt a maga zsákutcájával, mely mintha azt akarná példázni, hogy Debreczenben minden modern törekvés zsákutcába jut.

(..) A csütörtöki és vigesték rendezősege most adta ki nyilvános elszámolását. A két Zenekör hangversenyeitől eltekintve az elmúlt nyomorúságos télen dr. Lóky és Mihalicsek derék gárdája volt az egyedüli, mely szórakozásokról gondoskodott. Jótékony nőegyleteink ugyanis nem mertek nagyobb mulatságok rendezésére vállalkozni, tisztában lévén azzal, hogy náluk minden jótékonyra maradt korona legalább 200 koronájába kerül a bálozó, műkedvelő közönségnek. A csütörtöki és vigestéken azonban nem volt kötelező a fényes toalett s minden elkerülhetetlen és sok közreműködőre nézve, ha szerény is, de hasznos kiadás mellett igen szép, az elmúlt szomorú pénzügyi viszonyokat tekintve meglehetősen szép eredményt tüntet fel a tiszta nyereség rovata. (2600 korona.) Mindenesetre elismerés illeti ezért az agilis vezetőséget.

(V) A színházi zenekar vasárnap, április 20-án a Pilseni sörház éttermében nagy hangverseny-matinét rendez délelőtt 10 órakor. Ugyancsak derék zenészeink délután 5 órakor ozsonnahangversenyt rendeznek.

(S) Fejfát lopott Marinkás Róza. Nem tudott büne mérsékelésül mást felhozni, minthogy a hirtelenül jött, visszatért téli időre nem volt elkészülve. Nem volt fája s az orvos fütött szobát rendelt a nagyon beteg kis fiának. Tény, hogy nemcsak a Marinkás Rózi gyereke volt törvénytelen, hanem a cselekedete is. Meg is bűnhődött mindakettőért. Eszmei összefüggésben. A gyerek miatt kellett a tüzelő anyag, amely a másé volt. Kapott a tiltott cselekedetért egy napi börtönt. Amivel megint csak rajta segített a hatóság. Az már biztos, hogy ő egy napig nem fog fájni, mert a börtönben meleg van, hanem a kis fiúról meg mindég nincs gondoskodva. Sőt. Mert arról csak az anya gondoskodik, ha lopás révén is. Mert ilyen az anya szíve. Szinte kedvünk volna a Szentessyék kompetencia fájából egy negyed ölet megszavazni Marinkásék számára.

— Ha nő vagy férj olcsón akar öltözködni: szöveget Fischer Adolf és fia (Piac-u. 61.) cégnél szerezze be.

— Löbl Gyula és Társa látszerész és fényképezési szaküzlete Piac-u. 63. szám. Telefon szám 869.

Apollo mozgósínház.

Igazgató Deési Alfréd.

3 óras előadás! Kizárólagos bemutatási joggal Quo Vadis? Sienkiewicz 6 felvonásos regénye. Hétfőtől, április 21-től egy hétig. XX-ik század csodája! Óriási méretek. Káprázatos fény. Több ezer szereplő. A felvétel egy millió lirába került. Előadás kezdete 6 és 9 órakor. — Mérsékelt felmelt helyárak!

Megnyilt

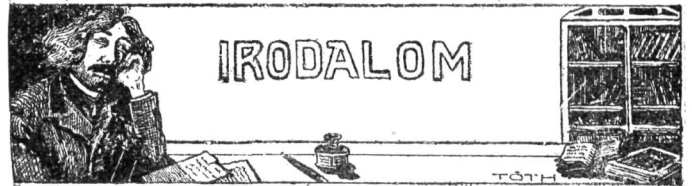
Komlós Géza

női- és leányfelöltők árúháza

Debreczen, Piac-u. 52.

(Az új megyeháza mellett.)

Kosztümök, bluzok, pongyolák, női és gyermekfelöltők remek, nagy választékban.

Az Athenaeum könyvtár valamennyi kötete egy-egy irodalmi szenzáció. Az eddig megjelent 17 kötet valóban irodalmi kincsesházat képeznek. Ezek közül nem emlékeztünk még meg Heltai Jenő pompás novellakötetéről, a *Hét sovány esztendőről*. Ez a hosszabb elbeszélés az első igazi bohémregény s Heltai Jenő ragyogó humora jellemzi Sminczinek a piktornak és Ticzának érdekesítő, bájos szerelmi történetét. Csak minden irodalombarát gratulálhat az Athenaeumnak, hogy könyvtárába felvette Heltai művészileg, irodalmi értékesség tekintetében első rangú novelláit. A másik kötete Lyka Károly páratlan fordításában Gabriele D'Annunzio *A lüz c.* világhírű, magyar nyelven még sehol meg nem jelent regénye. A nagy olasz mester poeta-lelkének legbrilliansabb produktuma ez a regény, melyről hosszú tanulmányokat lehetne írni. A regény egyébként a költőirónak Duse Eleonorának a nagy tragikával való szerelmi viszonyát s végül szakítását tárgyalja s ez csak fokozza a könyv iránti érdeklődést. Az Athenaeum könyvtár izléses két kötete egyetlen irodalombarát könyvtárából sem hiányozhatnak. A legmodernebb kiállítású kötetek 1 korona 90 fillérért bármely könyvkereskedés útján megrendelhetők. A kemény kötés védőlapjait pompás illusztrációk díszítik.

Zilahyné S. Vilma az ő nagy művészetével vezetőszereppé emelte a darab egyik lényegtelenebb alakját, míg Falussy István mindenben hozzájárult a darab általános sikeréhez.

*

Janátka Alajos kereskedelmi és műkertészeti telepe Szoboszlói-úton. (Virágüzlete Debreczen, Piac-u. 59. sz. Telefon 8-44. Telep-telefon 10-46.)

URANUS		SZINHÁZ
Világszenzációs Sláger!		Kizárólagos joggal!
HÉTFŐN, KEDDEN, SZERDÁN, ápril 21., 22. és 23-án KÉTTEST, EGY SZENVEDÉLY (GRÓFNŐ ÉS ARTISTA SZERELME). Szenzációt keltő dráma a főúri és artista világból, 5 felvonásban. E kép felülmúlja az Uranusban évekkal ezelőtt óriási sikerrel aratot „A NÉGY ÖRDÖG” című artista drámát is. ∴ AZONKIVÜL CSODASZÉP ÚJ MŰSOR! ∴ Csütörtökön és pénteken ápril hó 24. és 25-én ASTA NIELSEN CIKLUS V-ÍK SOROZATA A MARTALÉK.		

A Crème Simon nem új szer, alaposan ki van próbálva. Tonikus és enyhítő elvek szerint van összeállítva és az egyedüli **gyógyhatású** enyhítő szer. A Crème Simon fehériti és gyengéddé teszi az arcbőrt, adván neki csodálatos üdéséget és bársonyszerűséget. Illatja gyönyörű. Hölgyek, akik tolettjeikhez naponta használják, állandóan megtartják a fiatalság látszatját és üdéséget.

Csődtömegeladási hirdetemény.

A vb. Nagymagyaralföldi építő- és műszaki részvénytársaság csődtömegéhez tartozó — a Varga-kerti telepen levő — építési anyagokat,

szerszámokat és gépeket, épületfákat, deszkákat, vasbeton építési cikkekét, ács- és fűrész szerzősámokat, vasgerendákat, ajtókat, ablakokat, cze-mentet, kavicsot, gipszet s egyéb az építkezéshez szükséges anyagokat és felszereléseket alulirott tömeggondnok szabadkézből tételenként kiárusítja.

Az eladásra kerülő anyagok és tárgyak a helyszínén tekinthetők meg, azok részletes jegyzéke és ára tömeggondnoknál Debreczen, Piac-utca 9. sz. alatt tudható meg.

Dr. Szöllős Dezső,
tömeggondnok.

LUKÁCS VILMOS

és **Testvére** cementárúgyára

Debreczen, Hatvan-utca 5.
TELEFON 308. SZÁM.

Lakájok.

Jeanette	Halassy Mariska
Marinka, komorna	Vajda Honka
Pavlicsek János, portás	Lévay Farkas
Ifj. Pavlicsek, főkomornyik	Bérczi Ernő
Kovács, soffőr	Kemény Lajos
Pista, lovász	Szabó Gyula
Józsí, komornyik	Kormos Ferenc
Kovácsics' főszakács	Perényi
Miska, inas	Szászhalmy

A DEBRECZENI BUTORKÉSZÍTŐ ASZTALOSOK ÁRÚCSARNOK SZÖVETKEZET

mint az országos központi hitelszövetkezet tagja.
Hunyadi-utca 17-19. (Demetrovics-palota)

Ajánlja dusan felszerelt árúcsarnokát a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig. ∴ HALÓ SZOBÁK, EBEDLŐK, ÜRISZOBÁK, SZALONOK, valamint egyes butordarabok raktáron, avagy adandó terv szerinti előállítását elvállalja. **Szigoruan szabott árak!**
Butorokért jótállás, kedvező fizetési feltételek!

ÚJ NŐIKALAP DIVATTEREM megnyilt

KOVÁCS GYULA és TSA

női- és gyermekfelöltő divattermében ~~~~~

DEBRECZEN, PIAC-U. 55. SZÁM. Hungária kávéház mellett.

TELEFON 666.

Egészségügyi Műszaki Vállalat

R. T. Péterfia-u. 46. sz. Telefon 10-62.

**Debreczen legnagyobb
vizvezeték berendezési vállalata**

Házak vízvezetékének évi jókarban tartását elvállaljuk. — A vállalat műszaki igazgatója Brüll Alajos.

Elvállal mindennemű **vízvezeték berendezéseket**, melegviz- és központi gőzfűtést, **fürdőszobák berendezését** a legmesszebbmenő igényeknek megfelelően, valamint melegvizberendezéseket is.

Óriási anyagraktárunk folytán abban a helyzetben vagyunk, hogy a megrendeléseket azonnal és pontosan teljesíthetjük. Elsőrangú munkaerőkkel rendelkezünk. Minta raktárunk minden időben megtekinthető.

Megrendeléseket kedvező fizetési feltételek mellett is elvállalunk. Utbaigazítással, műszaki tanácssal és költségvetéssel teljesen díjtalanul szolgálunk.

Elsőrangú úri-divatárúk, „ITA“
és „BORSALINO“ kalapok,
különleges nyakkendők a legszebb választékban

Frank Testvéreknél

Piac- és Szent-Anna-utca sarok. — Telefon 749.

A cigányprimás

Rác Pali	— — — — —	Kassay
Laci, a fia	— — — — —	Falussy
Sári) leányai	— — — — —	Borbély L.
Klári)	— — — — —	Horváth I.
Juliska, a huga	— — — — —	Zilahyné
Irinov grófné	— — — — —	H. Serfőzy E.
Gaston, a fia	— — — — —	Kormos F.
VII. Heribert király	— — — — —	Szabó Gyula
Musztari, udvarmester	— — — — —	Kállay K.
Cadeau	— — — — —	L. Farkas P.
Fekete Péter, öreg cigány	— — — — —	Székely Gyula
Herzsilla, táncosnő	— — — — —	Vámos Gizi

Feltűnő szép kalapok

különleges nyakkendők, kitűnő minőségű férfi-
fehérművek LENGYEL SAMU UTÓDA

Frank Imrénél, a Dréher mellett.

Ártatlan Zsuzsi.

De Aubrais báró, magántudor	— — — — —	Székely Gyula
Delfine, a felesége	— — — — —	H. Serfőzy Etel
Jaquelin) a gyermekei	— — — — —	Csanády Irma
Hubert)	— — — — —	Bérczy Ernő
René Boislurette, hadnagy	— — — — —	Falussy István
Poumarel, illatszergyáros	— — — — —	Kormos Ferenc
Susanne, a felesége	— — — — —	Borbély Lili
Charancey, magántudós	— — — — —	Szabó Gyula
Rose, a felesége	— — — — —	Aranyossy N.
Alexis, főpinczér	— — — — —	Kassay Károly

Telefon 632.

Telefon 632.

HALMÁGYI

divatháza Debreczen, Piac-utca, a főpostával
szemben.

Costüm osztály.

Női- és leány-costümök, remek kivitel . . K 30-tól.

Pongyola osztály.

Creton és mosó Delain, divatos formák . . K 10-től.

Felöltő osztály.

Kék cheviott felöltők és Raglánok. . . . K 18-tól.

Eredeti modellek.

Szolid, olcsó árak.

Előzékeny kiszolgálás. Külön mérték osztály.

Tanítónő.

Tanítónő	— — — — —	Halassy Mariska
Öreg Nagy István	— — — — —	Székely Gyula
Ifju Nagy István	— — — — —	Pethő Pál
Nagyasszony	— — — — —	Halassyné S. Etel

Tanító	— — — — —	Kassay Károly
Kántor	— — — — —	Szabó Gyula
Kántor kisasszony	— — — — —	Vajda Ilonka
Főur	— — — — —	Kemény Lajos
Káplán	— — — — —	Szathmáry Lajos
Szolgabíró	— — — — —	Szászhalmy Gyula
Hray Ida	— — — — —	Kiss Mariska

Özv. Dankó Béláné és Társa

EKLI JÓZSEF

a város legrégebb s legdusabban felszerelt temetkezési vállalata.
Üzlethelyiség áthelyezve Kossuth-u. 15. szám alól KOSSUTH-
UTCZA 6., SASS-Ú. SAROKHÁZ 1. számú, volt Boros-féle
üzlethelyiségbe.

Nappali telefon 322. Éjjeli telefon 66. — Lakás Csapó-u. 16.

Minden a temetkezés szakmájába vágó megbízást a
tulajdonos személyes felügyelete mellett végzünk bár-
mely vidék vagy külföldön is.

Róza néni.

Verőczyné	— — — — —	Uty Gizella
Verőczy Giza	— — — — —	Halassy Mariska
Csáti Gábor	— — — — —	Lajthay Károly
Ráber Aladár	— — — — —	Bérczy
Öreg Ráber	— — — — —	Kemény Lajos
Török Róza	— — — — —	H. Serfőzy Etel
Szobalány	— — — — —	Vámos Giza
Butoros	— — — — —	Farkas Pál
Mátyás	— — — — —	Vajda András
Rózi	— — — — —	Székelyné

Róza néni egy vidéki parasztasszony, aki dajkaságba
fogadja a fővárosi törvénytelen gyermekeket. Ő neveli
Verbőczyné, egy színházi zenész özvegye leányának Gizá-
nak a gyermekét is Gyurikát, akinek Csáti Gábor egy pesti
csirkefogó az apja. Giza megismerkedik Ráber Aladárral,
egy jómódu és jóra való fiatalemberrel, akinek megtetszik
a leány. Megindul a férjfogdosás ravasz munkája s ebben
elől jár Róza néni, az a pompás, raffinált, de alapjában
nagyon jó szívű parasztasszony. Sok mindenféle multság-
gos bonyodalmak után sikerül is a házasságot létre hozni
s a boldogság teljes lesz minden vonalon.

A tavaszi újdonságok megérkeztek

Szegő Árpád

KOBRAK-cipők raktárába

Debreczen, Piac-u. 42.

Telefon 654.

Szabó Miklós

Debreczen, Piac-utca 19. sz. alatt
(volt Ranunkel házban.)

Rendelészerűen készült, kész
férfi, fiu és gyermekruha
különlegességek állandóan raktáron.

Felöltők, télikabátok.

Külön mértékszerinti
angol uri szabóság.

Helyi és megyei telefon 10—64.

Legolcsóbb szabott árak
minden darabon feltüntetve.

Nem fáj a feje másnap ha

Littke pezsgőt iszik

MOSKOVITS JÓZSEF

uri szabó divatterme **VÁROSI ÚJ BÉRHÁZ.**

A n. é. közönség becses tudomására hozom, hogy az építkezés miatt a Piac-utcai barakban volt üzlethelyiségemet a Piac-utcai VÁROSI ÚJ BÉRHÁZBA (baloldal! 3-ik bolt) helyeztem át. Kérem továbbra a nagybecsű pártfogásukat. Kiváló tisztelettel **MOSKOVITS JÓZSEF** uri szabó.

Megnyilt A BORDÓ ÉTTEREM Széchenyi-utca 54. szám alatt.

A jó hírnévnek örvendő vendéglő teljesen újja alakított. **IZLETES KONYHA!** **KITÜNŐ BOROK!** Estenként Berki Béla, a jeles szólista hangversenyez. Havi étkezésre előfizetések jutányos árban elfogadhatnak. Pontos és figyelmes kiszolgálásról gondoskodik

FRIEDENTHAL SÁNDOR, vendéglős. ::

Márczius 15-ikétől kezdve modernül berendezett, fedett tekepálya áll a vendégek rendelkezésére

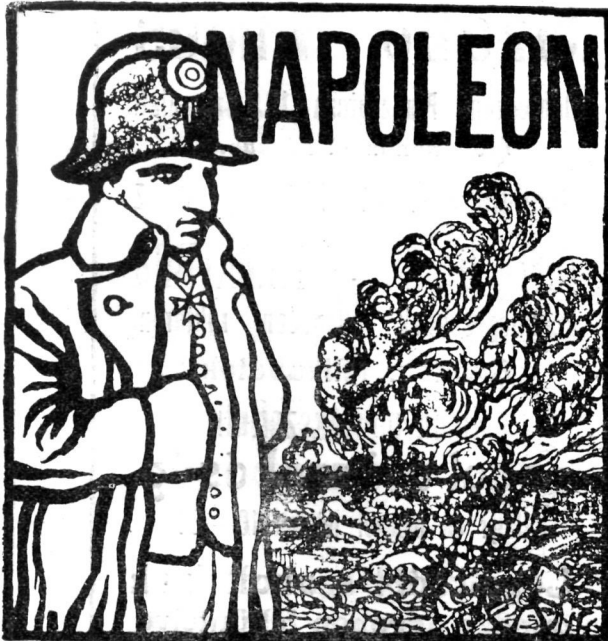
13 év óta fennálló üzletünket Piac-u. 49. sz. alá (Főpostával szemben) áthelyeztük, sok újonnan és dusan berendezett ranktárunkban

a legszebb divatu gyapjuszöveteinket úgy férfi öltönyökre, mint női koszlümökre ajánljuk a legjutányosabb árak mellett. Tisztelettel:

(Telefonszám: 788.) **Domán és Kurz**

A Debreczenvárosi Takarékpénztár Rt. ÜZLETHELYISÉGE

PIAC-U. 42. SZÁM ALATT azonnal kiadó. — Értekezhetni dr. Polgár Dániel irodájában ugyanazon házban.

Napoleon az asperni ütközetben

1809. évben 500 □ méter nagyságu művészi körkép **LAKATOS ARTUR** iparművész-tanár tervei szerint festette: **BORZÁSSY BÉLA** festőművész.

~ Csak pár napig! ~

A napokban DEBECZENBE érkezik és a **.. Széchenyi-utca végén ..**

felállított sátorpavillonban lesz látható, **reggel 8 órától este 8 óráig.** — E művészi körkép látogatására, a műpártoló közönség figyelmét előre is felhívjuk.

Szines és fehér férfiingek, lábravalók, harisnyák, zsebkendők nagy választékban. ♡

Jó mosó zefir, karton, batiszt és ruhavászon. ♡ Sportingek amerikai gallérral. Női harisnyák, zsebkendők, kötények, divat szerint. ♡ Kész fehérneműek nők, férfiak és gyermekek részére. ♡

Legrégibb megbízható vászonüzlet!

Alapítva 1831-ben.

Menyasszonyi kelengyék legnagyobb választékban. ♡

KARDOS LÁSZLÓNÁL

Debreczen, Kossuth-utca 9. szám.

Művirágok, szalma-kalapok, keztük, harisnyák, női- és férfiingek, nyakkendők, kalapok legolesőbban

SCHWARZ M. L.-nél, Megyeház mellett.

KOVALD PÉTER ÉS FIAI

es. és kir. szab. kelme- és szőrmefestő, vegytisztító és gőzmosógár **BUDAPEST. VII., SZÖVETSÉG-UTCA 37. SZÁM ALATT**

megbízói kényelmét szem előtt tartva elhatározta, hogy minden tekintélyes vidéki városban képviselőt létesít és ezáltal módot nyújt a nagyérdemű közönségnek arra, hogy cégét — a csomagolás és postaköltségek mellőzésével — közvetlenül felkereshesse oooooooooooooo

FARKAS BELLA

DEBRECZEN, MIKLÓS-U. 5.

vette át a képviseletét és a gyár rendszeres árban vállalja az uri-, női- és gyermeköltönyök, díszítő és butorszövetek, függönyök, kézimunkák, szőnyegek, esipke- és végáruk, szőrmék stbiek vegytisztítását és festését.

Ugyszintén ágytollak tisztítását és fehérneműek mosását is.

A nagyérdemű közönséget biztosítva kifogástalan munkájáról és mindenkor méltányos áráiról, szíves jóindulatába és figyelmébe ajánlja a képviseletet és számos megbízást kér a Kovald Péter és fia cég.